

Ekoprogram z charakterem
dla uczniów szkół podstawowych

Scenariusz dla klasy III
na podstawie lektury uzupełniającej
„Porwanie jeża Eliasza” Ewy Nowak

TEMAT

Jak mądrze pomagać jeżom
i innym dzikim zwierzętom?

WARTOŚCI

życzliwość, odpowiedzialność, mądrość

CZAS REALIZACJI

2-3 godziny lekcyjne

MATERIAŁY EDUKACYJNE

- Książka „Porwanie jeża Eliasza” Ewy Nowak (Wydawnictwo HarperCollins Polska)
- Poradnik „Z dzieckiem w świat wartości” Ireny Koźmińskiej i Elżbiety Olszewskiej (Prószyński Media Sp. z o.o.)
- Opracowanie nt. wartości autorstwa Fundacji „ABCXXI – Cała Polska czyta dzieciom”
- Narzędziownik WWF (zeszyt edukacyjny): „Eksperymenty przyrodnicze. Człowiek i środowisko” <https://www.wwf.pl/narzedziownik>
- Film „Jeż. Dzikie oblicze Polski” (National Geographic Polska, 5 min.)
<https://www.youtube.com/watch?v=906TH7b6joI&list=RDCMUC9mYFechRIIdFfwYQgCZnCTQ&index=1>
- Dodatkowo (dla prawdziwych entuzjastów przyrody!) film „Rok jeża” (48:51 min.)
<https://www.youtube.com/watch?v=pvCgaa06NBg&t=19s>

INNE POMOCE

- komputer, rzutnik i ekran do pokazania filmu
- kartki i kredki

**PROWADZĄC ZAJĘCIA W OPARCIU O TEN SCENARIUSZ,
REALIZUJESZ PODSTAWĘ PROGRAMOWĄ:**

✓ **EDUKACJA POLONISTYCZNA**

- ✓ uczennica/uczeń słucha z uwagą lektury czytanej przez nauczyciela lub inne osoby
- ✓ uczennica/uczeń wypowiada się w formie uporządkowanej i rozwiniętej na tematy związane z lekturą, zadaniem, własnymi przeżyciami i doświadczeniami

✓ **EDUKACJA PRZYRODNICZA**

- ✓ dowiaduje się, że jeż jest samotnie żyjącym ssakiem
- ✓ poznaje zwyczaje i cykl życia jeży oraz ich dietę
- ✓ rozumie zagrożenia dla życia jeży związane ze zmniejszaniem się powierzchni lasów i bezpiecznych ekosystemów oraz wzrostem ruchu samochodowego
- ✓ poznaje sposoby pomocy jeżom, także osieroconym przez matkę.

✓ **ETYKA**

- ✓ uczennica/uczeń dostrzega, że każdy powinien postępować życzliwie i mądrze wobec przyrody oraz brać odpowiedzialność za swoje wybory
- ✓ uczennica/uczeń potrafi określić, co jest dobre, a co jest złe w otaczającym go świecie i w świecie opisanym w tekście oraz uzasadnić swoje zdanie
- ✓ uczennica/uczeń rozumie, że musimy być solidarni wobec zwierząt, ale nie wystarczą dobre intencje – trzeba postępować wobec nich mądrze i kompetentnie, by pomóc, nie zaszkodzić, należy więc zdobyć wiedzę na temat ich potrzeb, a osierocone lub chore zwierzęta przekazać do azylu dla dzikich zwierząt
- ✓ uczennica/uczeń rozumie potrzebę angażowania się w działania proekologiczne i współpracy z innymi ludźmi na rzecz ratowania środowiska naturalnego.

✓ **KRYTERIA SUKCESU UCZENNICY/UCZNIA**

- ✓ uważnie słucha tekstu – umiejętność skupienia uwagi
- ✓ tworzy wypowiedzi ustne w nawiązaniu do treści tekstu: mówi, co jej/mu się podobało, a co nie w usłyszanym historii, o czym wcześniej nie wiedziała/nie wiedział
- ✓ rozumie, że wspólną cechą wartości moralnych jest dążenie do dobra
- ✓ opisuje sytuację, kiedy człowiek postępuje odpowiedzialnie wobec zwierząt
- ✓ określa co najmniej dwie rzeczy/sytuacje, które mogą pomóc przetrwać jeżom

PRZEBIEG ZAJĘĆ - LEKCJA 1-2.

Czytamy, opowiadamy i rysujemy historię jeża Eliasza.

1. Przeczytajmy dzieciom np. na lekcji języka polskiego „Porwanie jeża Eliasza”
2. Sprawdźmy, co z przeczytanego tekstu dzieci zapamiętały - pomóżmy im pytaniami:
 - Gdzie urodził się Eliasz? Ile miał rodzeństwa?
 - Dlaczego mama Eliasza postanowiła znaleźć inny dom?
 - Dlaczego Eliasz został sam w domu?
 - Kto znalazł Eliasza i dlaczego zabrał go z domku żółwia?
 - W jaki sposób tata Piotrusia próbował pomóc małemu jeżowi? Co by się stało, gdyby Eliasz napił się mleka kupionego w sklepie?
 - Co się stało po odniesieniu Eliasza do domku żółwia? Dlaczego mama nie przyszła po niego?
 - Do jakiego miejsca został zawieszony Eliasz?
 - Jakie zwierzę zaadoptowało i wykarmiło Eliasza?
 - Jakie zwierzęta poznał w azylu? Skąd się tam wzięły?
 - Kim był Ariel? Dlaczego był taki ważny dla Eliasza? (by nauczyć się żyć, Eliasz, jak każde dziecko, potrzebował przykładu/wzorca zachowań przedstawiciela swojego gatunku)
 - Dlaczego pracownicy azyłu starają się nie zaprzyjaźniać ze zwierzętami?
 - Kiedy i jak Eliasz trafił do lasu?
3. Pokażmy teraz dzieciom krótki film: „Jeż. Dzikie oblicze Polski” (link we wstępie do scenariusza). Zapytajmy, czy dzieci widziały kiedyś żywego jeża. Może zamieszkał w ich ogrodzie lub spotkały go w parku, w lesie?

CO WARTO WIEDZIEĆ O JEŻACH?

- Prowadzą samotnicze życie.
- Samica po urodzeniu młodych (zwykle pięciorga) przez krótki czas karmi je, ogrzewa i chroni, ale już po kilku tygodniach opuszcza je i muszą sobie odtąd radzić same. Każdy mały jeż idzie w swoją stronę i wybiera sobie własny teren do życia.
- Jeże są głównie owadożerne. Wciąż szukają jedzenia. Jedzą też dżdżownice oraz owoce, które spadły z drzew. Muszą dużo jeść szczególnie przed zimą, by zgromadzić tłuszcz i w stanie uśpienia doczekać wiosny.
- Zimą przesypiają w norze, którą znajdują, lub pod liśćmi. Ponieważ jeże łatwo się adaptują do warunków miejskich, często zamieszkują parki, ogrody. Nie należy zatem wygrabić i wyrzucać jesienią liści, bo to dobra zimowa kryjówka dla jeży.
- Jeże mają słaby wzrok, ale dobry węch i słuch. Atakowane zwijają się w kłębek, potrafią też walczyć i bronić się, np. przed żmiją. W lesie stają się czasem łupem dużych drapieżnych ptaków. Mimo krótkich łapek są dobrymi piechurami. Potrafią pływać, ale szybko się męczą.
- Często padają ofiarą samochodów pędzących po ulicach i szosach.

PRZEBIEG ZAJĘĆ - LEKCJA 1-2.

Czytamy, opowiadamy i rysujemy historię jeża Eliasza

ZADANIE

Rozdajmy dzieciom kartki i kredki poprośmy, by narysowały – np. w formie komiksu
- kilka scen z życia jeży lub odtworzyły w obrazkach historię jeża Eliasza.

PRZEBIEG ZAJĘĆ - LEKCJA 3.

Jak pomagać dzikim zwierzętom?
Życzliwie, mądrze, odpowiedzialnie.

- Pomagać zwierzętom trzeba z sercem i głową. Oznacza to, że trzeba nie tylko okazać im życzliwość i kierować się jak najlepszymi chęciami, dobrą wolą, ale też zdobyć wiedzę na temat potrzeb i zwyczajów zwierząt, a często najlepiej od razu skontaktować się ze specjalistami, żeby niechcący nie skrzywdzić, a nawet nie pobawić zwierzęcia życia.
- Chcemy żyć w dobrym świecie. Każdy człowiek powinien starać się swoim zachowaniem pomnażać **DOBRO**, a przeciwstawiać się złu. W każdym działaniu wobec zwierząt, ale i szerzej – wobec ludzi i świata – potrzebna jest postawa moralna, myślenie i działanie nastawione na **DOBRO**.

ZADANIA

1. Poprośmy dzieci, by zaprojektowały znak drogowy z napisem: UWAGA, jeże!
2. Przeprowadźmy z dziećmi burzę mózgów: Jakie jeszcze – poza ostrzeżeniem kierowców, można wprowadzić zabezpieczenia, by jeże nie ginęły na ulicach i drogach szybkiego ruchu?
3. Spróbujmy zorganizować spotkanie na temat potrzeb jeży z weterynarzem, biologiem lub specjalistą z azylu dla dzikich zwierząt. Może rodzic któregoś ucznia jest weterynarzem lub takim specjalistą, a może zna lekarza zwierząt i mógłby pomóc w dotarciu do niego i zaproszeniu na spotkanie w szkole? Przygotujcie się do spotkanie – niech dzieci wymyślą, o jakie sprawy chciałyby zapytać gościa. Przygotujcie tematy i ew. pytania!

PRZEBIEG ZAJĘĆ - LEKCJA 3. cd.
Jak pomagać dzikim zwierzętom?
Życzliwie, mądrze, odpowiedzialnie.

ZADANIA cd.

4. Zaplanujcie wspólnie akcję informacyjną w szkole, by Wasi uczniowie mogli przekazać koleżankom i kolegom z innych klas wiedzę na temat tego:
 - jak zachowywać się, gdy spotkamy jeża we własnym ogrodzie lub w parku
 - co robić, by jeże mogły bezpiecznie przezimować
 - jak postąpić, gdy natrafimy na samotnego małego jeżyka, by mu nie zaszkodzić, lecz pomóc
5. Obejrzyjcie razem z chętnymi dziećmi film „Rok jeża” (link na początku scenariusza). Kto nie chce oglądać całego filmu, może w tym czasie rysować plakat informujący społeczność szkoły, a zwłaszcza uczniów, o spotkaniu na temat jeży organizowanym przez Waszą klasę.